

Sjednocení léčebného postupu a optimální metody komunikace mezioborových týmů doporučené pro pacienty s odlišnou kulturou a náboženstvím, Pacienti se vzácnými a nestandardními onemocněními

Grant Agreement no: 2019-1-PL01-KA203-065205

VIETNAMCI

PÉČE O VIETNAMSKÉ PACIENTY

- Vietnamská socialistická republika se nachází na východním pobřeží Indočínského poloostrova, úředním jazykem je vietnamština.
- Je třeba mít na paměti, že verbální a neverbální komunikace hraje významnou roli.
- Smích může projevovat nejistotu.

PÉČE O VIETNAMSKÉ PACIENTY

- Tradičním vietnamským pozdravem je podání pravé ruky a zřetelný stisk ruky druhé osoby.
- Nezdvořilý je přímý pohled do očí.
- Při sezení se nedoporučuje noha přes nohu, která vyjadřuje nadřazenost.
- Zkřížené ruce na prsou jsou známkou rozčilení.

PÉČE O VIETNAMSKÉ PACIENTY

- Běžné je, že Vietnamci během rozhovoru přikyvují, což může vyvolat pocit, že poslouchá a souhlasí s tím, co je řečeno, ale nemusí to tak být.
- Vietnamština nezná tykání ani vykání, používají pouze slovní obraty, které vyplývají z dané situace.
- Pro Vietnamce je na prvním místě rodina, která hraje významnou roli v řešení situací i konkrétních párů, radí se dohromady zejména s rodiči.

PÉČE O VIETNAMSKÉ PACIENTY

- Vietnamští pacienti vyžadují soukromí a lid, věří, že spánek má léčivou sílu. Všechny výsledky vyšetření a plánované zásahy je nutné pomalu a jasně vysvětlit.
- Vietnamci vyznávají tyto základní náboženské směry - buddhismus, konfucianismus a taoismus.
- V rámci péče o duši nemocného navštěvuje farář nebo mnich.

PÉČE O VIETNAMSKÉ PACIENTY

- Tradiční vietnamské léčitelství je postaveno na staletých dvou základních protikladných principech jing a jang.
- Vietnamci v přírodní léčbě využívají léky a látky rostlinného základu.
- K diagnostice onemocnění využívají vzhled jazyk.
- Vietnamci aktivně pečují o své zdraví, stravují se zdravě, méně trpí nadváhou, sportují.
- V prevenci užívají různé formy relaxace.

PÉČE O VIETNAMSKÉ PACIENTY

- Osobní hygiena je pro Vietnamce velmi důležitá, vietnamští pacienti si ji raději dělají sami. Pokud nemohou, upřednostňují, aby jim pomáhal člen rodiny stejného pohlaví.
- Dodržování soukromí a studu jsou důležité body při pobytu Vietnamců v nemocnici.
- Mají rádi teplá, měkká jídla (např. čistý vývar se zeleninou a rýží). Málo solí.
- Nepřijímají nic studeného ústy.

PÉČE O VIETNAMSKÉ PACIENTY

- Hodně pijí, zejména čaje nebo vodu pokojové teploty, caj bez citronu a bez cukru, zředěný vodou.
- Většina Vietnamců netoleruje laktózu. Nejedí sýry a jiné mléčné výrobky.
- V období nemoci jedí rýžovou kaši, hodně zeleniny a ovoce.
- Vietnamci berou jídlo jako lék, podle somatických problémů si vybírají i konkrétní stravu.
- Při hospitalizaci přináší rodina nemocnému jeho oblíbené jídlo.

PÉČE O VIETNAMSKÉ PACIENTY

- Vietnamské ženy jsou v těhotenství velmi zodpovědné.
- Citlivým tématem je sdělení pohlaví dítěte.
- Namáhavá činnost se v těhotenství nedoporučuje, klade se důraz na odpočinek a spánek.
- Těhotné Vietnamky dodržují speciální hygienu (např. čištění zubů slanou vodou).
- Při porodu vietnamské ženy mají minimální mimiku a působí velmi klidně, chovají se tiše – chtějí se s bolestí vypořádat samy.
- Těhotné ženy nežadají o léky na bolest z důvodu strachu z návyku a vedlejších účinků.

PÉČE O VIETNAMSKÉ PACIENTY

- Vietnamci dbají na důstojné umírání, která tkví v kvalitě poskytované ošetrovatelské péče o umírajícího.
- S umírajícím vzpomínají na jeho dobré skutky, vyprávějí si, tráví u jeho lůžka většinu času.
- Pacient potřebuje v této fázi života klid, pocit jistoty a ubezpečení, že není sám.
- V ošetrovatelské péči jde o zabezpečení všech potřeb. Jde o potřeby somatické – být v čistotě, nemít hlad, nemít žízeň, nemít bolest.

PÉČE O VIETNAMSKÉ PACIENTY

- Vždy musí být zachována individualita a důstojnost. Veliký význam zde sehrává také náboženství, které přistupuje k umírání a smrti svým vlastním způsobem a u pacienta je možné očekávat chování korespondující s jeho vírou.

ŽIDÉ

PÉČE O ŽIDOVSKÉ PACIENTY

- Znalosti zásad života Židů nám umožní, respektovat duchovní potřeby, potřeby soukromí, skromnosti a další.
- Při rozhovoru s kulturně odlišným pacientem doporučujeme využívat neverbální způsoby komunikace, používat „řeč těla“ a v případě předání přesných odborných informací využít překladatele.
- Při předávání informací o zdravotním stavu židovské ženy, je potřeba informovat manžela nebo otce o všech ošetřovatelských a léčebných činnostech.

PÉČE O ŽIDOVSKÉ PACIENTY

- V náboženství židovských klientů je velmi důležité soukromí a skromnost. Židovské učení zakazuje fyzický kontakt mezi dospělými bez rodinných vazeb. Je nutné myslet při ošetřování tohoto pacienta na šetrné zacházení a dotýkání se hlavy a čela, protože tyto části se používají ke každodenní modlitbě.
- Židovské ženy, ale také židovští muži si nepřejí fyzický kontakt a odhalování se v přítomnosti opačného pohlaví. Je tedy žádoucí, aby židovského pacienta ošetřoval zdravotnický personál stejného pohlaví (lékař, zdravotní sestra, fyzioterapeut. Zdravotnický personál by měl tělesný kontakt omezit na nezbytné minimum, a pokud je tento kontakt nutný, informovat pacienta o jeho účelu.

PÉČE O ŽIDOVSKÉ PACIENTY

- Velmi důležitý aspekt v péči je uznání pacientova soukromí.
- Židé mají povinnost navštěvovat nemocné v nemocnici
- až na výjimky zákazu návštěv pacientů trpících střevním onemocněním.
- Halacha vyžaduje, aby návštěva nezastiňovala hlavu pacienta, protože Bůh je přítomen nad jeho hlavou a ochraňuje ho.
- Je potřeba si uvědomit, že navštěvující mohou provádět zvláštní rituály.
- Často zapalují svíce, protože jsou přesvědčení, že zlí duchové se bojí světla.

PÉČE O ŽIDOVSKÉ PACIENTY

- Pokud je to možné, je vhodné židovského pacienta umístit na samostatný pokoj a odstranit křesťanské ikony.
- Modlitba je v životě židovského člověka velmi důležitá, a proto je potřeba zajistit těmto pacientům podmínky pro modlení.
- Židé se modlí třikrát denně a při modlitbě se obracejí k východu.
- Při modlitbě si zakrývají Židé hlavu kipou a při ranní modlitbě ve všední dny používají tfilin (modlitební proužky) a talit (modlitební šál).

PÉČE O ŽIDOVSKÉ PACIENTY

- Doporučuje se vytvořit podmínky pro vyslovení modlitby. Informovat pacienta o denním rozvrhu oddělení a odložit léčebnou činnost až po modlitbě.
- Rabín se modlí, ráno, odpoledne a večer. Modlitbu pronáší polohlasně v hebrejském jazyce, používá modlitební pomůcky: plášť, řemínek a jeho hlavu pokrývá jarmulka.
- Je nutné respektovat skutečnost, že během modlitby si nepřeje být vyrušován.
- Když nastane den odpočinku (šabat), může mít rabín více návštěv. Také během tohoto speciálního dne a dalších židovských svátků, pokud není život v ohrožení, je dobré neplánovat žádné diagnostické ani terapeutické výkony. Duchovního představitele obce oslovujeme příjmením nebo titulem.

PÉČE O ŽIDOVSKÉ PACIENTY

- Ortodoxní židé a konzervativní ctí sabat (sobotu) od pátku večer až po sobotní západ slunce. V tomto čase anebo přes hlavní židovské svátky mohou odmítnout hospitalizaci anebo se podrobit lékařskému zákroku, pokud to není nevyhnutelné na záchranu života.
- Židé dělí potraviny na povolené a zakázané. Všechny otázky týkající se stravování, by měly být s pacientem osobně prodiskutovány a měl by znát složení potravin, které bude jíst.
- Pravidla na přípravu jídel jsou velmi přísná. K přípravě se musí používat samostatné nádobí, které nepřijde do kontaktu s potravinami, které jsou náboženstvím zakázané. Personál kuchyně by měl být informován o tom, že pacient je ŽID a dodržuje tyto zásady.

PÉČE O ŽIDOVSKÉ PACIENTY

- Rodina by měla mít možnost poskytovat jídla připravená doma - pokud není možné poskytnout ekvivalentní složky v nemocniční stravě.
- Zaměstnanci kuchyně by měli být informováni o tom, že pacient je Žid - měli by vědět, že k přípravě pokrmů by měla být použita samostatná jídla a nádobí.
- Židovské ženy se oblékají skromně, zahalují se kromě obličeje celé. Typické prvky u mužů: Pokrývka hlavy – jarmulka, klobouk, pejzy, štrajml, ťeny klobouk, šátek, paruka. Židé se odhalují co nejméně – i v horku.

PÉČE O ŽIDOVSKÉ PACIENTY

- Židovská žena, která rodí dítě, by měla být ošetřována zdravotnickým personálem kdykoliv je to možné.
- Nahlížení na intimní partie by měly být omezeny na nezbytné minimum a polohu matky při porodu je vhodné dohodnout dříve, aby nedocházelo k nedorozumění a komplikacím.
- Manžel může být přítomen, ale bude li chtít odejít musíme to respektovat.

PÉČE O ŽIDOVSKÉ PACIENTY

- Rituální čistota“ opakem je „Rituální nečistota“- tu způsobuje výtok spermatu, menstruace, porod, kontakt s mrtvolami. Rituální nečistota se týká i potravin.
- Stav rituální očisty je dosažen opakovaným omýváním, proto by pro pacienta měly být vytvořeny podmínky k těmto úkonům, včetně mytí obličeje, rukou před modlitbou.
- Hygienu rukou provádí z hygienických nebo rituálních důvodů. Hygienické mytí rukou se provádí krátce po probuzení, před a po každém jídle a po použití toalety. Před modlitbou a před započítím šabatu se řídíme rituálním mytím.

PÉČE O ŽIDOVSKÉ PACIENTY

- Je vhodné umožnit rodině přítomnost umírajícím pacientům, aby mohli pronášet modlitbu.
- Pacientovo tělo by se nemělo umývat, to je provedeno před pohřbem, a ideálně by neměl být ani svlečen z oblečení, které má na sobě. Rodině by mělo být umožněno rituální omytí zesnulého.
- Pohřeb by se měl konat do 24 hodin, kremace je zakázaná, pitva je povolena jen výjimečně se souhlasem rodiny. Pacient musí být pohřben se všemi částmi těla, v případě amputací atd.

ARABSKÁ KULTURA

PÉČE O ARABSKÉ PACIENTY

- Získáním přesných informací o zásadách jejich života zajistí, že budou respektovány duchovní potřeby, soukromí a skromnost.
- Při rozhovoru s kulturně odlišnou osobou stojí za to použít neverbální způsoby komunikace a používat „řeč těla“. Je důležité, aby pacienti rozuměli otázkám a pokynům zdravotnického personálu, proto je dobré používat překladatele.
- V zájmu ochrany důvěrnosti pacientů je nejlepší se vyhnout překladatelům z kruhu rodiny a přátel pacientů. Všechna doporučení by měla být vypracována jasným a jednoduchým jazykem.
- Mluvte pomalu a oslovte pacienta přímo, formulujte krátké věty a používejte obvyklý hlasový tón.
- Vyhněte se zvýšenému tónu hlasu nebo obtížným slovním obrátům.

PÉČE O ARABSKÉ PACIENTY

- Vždy se ujistěte, že pacient chápe doporučení zdravotnického týmu a přijímá navržený léčebný plán.
- Potencionální kulturní konflikty mezi zdravotnickým personálem a pacientem mohou vznikat z odlišného přístupu k času, osobnímu prostoru, řeči těla a hodnotovému systému.
- Někteří pacienti se vyhnou očnímu kontaktu se zdravotnickým personálem, zejména opačného pohlaví.
- Pokud pacient a zdravotnický personál sdílejí společný jazyk, je důležité vědět co chceme pacientovi sdělit a musíme respektovat víru pacienta a být pozorní.
- Pokud informujete o zdravotním stavu arabské ženy, musíte informovat manžela nebo jejího otce o všech ošetřovatelských a léčebných činnostech.

PÉČE O ARABSKÉ PACIENTY

- V náboženství arabských klientů je velmi důležité soukromí a skromnost. Arabské ženy, ale také arabští muži si nepřejí fyzický kontakt a odhalování se v přítomnosti opačného pohlaví. Je tedy žádoucí, aby arabského pacienta ošetřoval zdravotnický personál stejného pohlaví (lékař, zdravotní sestra, fyzioterapeut). Pokud toto není možné, může být nápomocen rozhovor s pacientem, patřičné prokázání a porozumění úcty k tělesným problémům.
- Pokud je to možné, umístěte pacienta do samostané místnosti.

PÉČE O ARABSKÉ PACIENTY

- Křesťanské ikony by měly být z místnosti odstraněny.
- Je nutné vytvořit podmínky pro vyslovení modlitby, místo pro modlitební podložku a odkládání Koránu.
- Poskytněte informace o denním rozvrhu oddělení a odložte léčebnou činnost až po modlitbě.
- Ozdoby náboženského významu by neměly být odstraněny - pokud to nevyžaduje zvláštní postup (chirurgické nebo diagnostické testy).

PÉČE O ARABSKÉ PACIENTY

- Je třeba si uvědomit, že arabové dělí potraviny na povolené a zakázané.
- Všechny otázky týkající se stravování, by měly být s pacientem osobně prodiskutovány a měl by znát složení potravin, které bude jíst.
- Rodina by měla mít možnost poskytovat jídla připravená doma - pokud není možné poskytnout ekvivalentní složky v nemocniční stravě.

PÉČE O ARABSKÉ PACIENTY

- Zaměstnanci kuchyně by měli být informováni o tom, že pacient je arab - měli by vědět, že k přípravě pokrmů by měla být použita samostatná jídla a nádobí.
- Nechte pacienta sedět při jídle.
- V případě zdravotního postižení nebo imobilizace pravé ruky pomáhejte jíst jídlo tím, že araba nakrmíte pravou rukou.

PÉČE O ARABSKÉ PACIENTY

- Je důležité diskutovat s pacientem o půstu.
- Pokud je součástí léčebného programu a zdárného vyléčení nutnost přerušení půstu, měl by být pacient informován a také jeho rodina a půst by se měl odložit na období po nemoci a rekonvalescenci.
- Je důležité myslet na to, že tito pacienti nepřerušují půst, pokud se jedná o léky absorbované kůží, léčebnou metodu - oplachování a také léčbu podávanou injekčně.
- Půst přeruší při aplikaci léků do uší nebo do nosu, podávání čípků a globulí a při aplikaci inhalačních léků.
- Je třeba si uvědomit, že arabové neužívají léky ve formě gelových tobolek kvůli přítomnosti želatiny a drog na bázi alkoholu.
- Vyvarujte se napíchnutí periferní žíly na levé ruce pacienta.

PÉČE O ARABSKÉ PACIENTY

- Zajistěte zdravotnický personál (lékař, zdravotní sestra, fyzioterapeut) stejného pohlaví - pokud toto není možné, může být nápomocen rozhovor s pacientem, patřičné prokázání a porozumění úcty k tělesným problémům.
- Zdravotnický personál by měl tělesný kontakt omezit na nezbytné minimum, a pokud je tento kontakt nutný, informovat pacienta o jeho účelu.
- Nedotýkejte se hlavy pacienta, pokud ano tak s velkou „opatrností“.
- Umožněte příbuzným navštívit pacienty v nemocnici.

PÉČE O ARABSKÉ PACIENTY

- Je nutné vytvořit podmínky pro rituální mytí, včetně mytí obličeje, rukou a nohou před modlitbou a čtením Koránu (také pro ty, kteří jsou upoutáni na lůžko).
- Musíte vytvořit podmínky pro udržení pacientových rukou v čistotě před a po každém jídle a před vyslovením modlitby než začne jíst.
- Kromě toho by měli mít vytvořeny podmínky pro omytí konečníku po použití toalety, také u ležících pacientů.

PÉČE O ARABSKÉ PACIENTY

- Musí být respektována práva arabských žen nosit šaty pokrývající celé tělo, včetně hlavy, krku, paží a nohou.
- Pokud žena rodí, měla by jí být poskytnuta pomoc kdykoliv to vyžaduje.
- Před porodem by měla být předem dohodnuta porodní pozice.
- Nahlížení na intimní partie by měly být omezeny na nezbytné minimum
- Je důležité umožnit rodině vyslovit zvláštní modlitbu po odříznutí pupeční šňůry.
- Nechte novorozence po porodu čtyřikrát umýt.

PÉČE O ARABSKÉ PACIENTY

- V případě pacienta v bezvědomí postavte postel tak, aby obličej směřoval k Mekce.
- Umožněte rodině přítomnost pacientům, kteří umírají, aby mohli recitovat Korán.
- Arabové si nepřejí, aby se jejich mrtvých těl dotýkali lidé jiné víry, nebo pohlaví.
- Rodině by mělo být umožněno rituálně umýt tělo zesnulého.
- Pohřeb by se měl konat do 24 hodin, kremace je zakázána.
- Pro pitvu je důležité získat předchozí povolení od příbuzných.

UKRAJINCI

PÉČE O UKRAJINSKÉ PACIENTY

- Ukrajina je země ležící ve východní Evropě; na východě hraničí s Ruskem, na jihozápadě s Moldavskem, Rumunskem, na západě s Maďarskem, Slovenskem a Polskem, na severu s Běloruskem. Jižní hranice je tvořena Černým a Azovským mořem.
- Oficiálním jazykem je ukrajinština.
- Ukrajinská společnost je více patriarchální, rodina je základní hodnotou společnosti.

PÉČE O UKRAJINSKÉ PACIENTY

- Ukrajinci jsou vstřícní a komunikativní.
- Ústředním prvkem neverbální komunikace je pohled z očí do očí, tím vyjadřují důvěru a respekt k druhé osobě.
- Důležitý je pro ně i pozdrav pomocí podání ruky, který praktikují při setkání i loučení.
- Ruce si ovšem podávají jen muži. Může se stát, že muž podá ruku všem mužům ve společnosti, které zná nebo s nimiž se seznamuje, ale ženy zcela vynechá, to je běžné.

PÉČE O UKRAJINSKÉ PACIENTY

- Jsou velmi přímočaří a řeknou vše, jak to cítí.
- Ukrajinci jsou často velmi věřící – vyznávají pravoslaví nebo křesťanství.

PÉČE O UKRAJINSKÉ PACIENTY

- Ukrajinští pacienti, kteří přicházejí do nemocničního zařízení jsou většinou velice ukáznění a nemají téměř žádné specifické požadavky.
- Stravují se převážně velmi zdravě, upřednostňují ryby, zeleninu. Nemívají při hospitalizaci speciální potřeby.
- Ochotně se přizpůsobují a chápou režimové řady oddělení.
- Ke vzniku problémů může vést neznalost jazyka majority společnosti a tím nepochopení podaných informací.

PÉČE O UKRAJINSKÉ PACIENTY

- Těhotenství berou velmi zodpovědně, navštěvují pravidelně prenatální poradny.
- Ukrajinské rodičky nemívají zvláštní požadavky, během porodu spolupracují, emoce příliš neprojevují.
- Velmi důležité je pro ně, aby dítě bylo co nejdříve pokřtěno, často vážou na kočárek, která má chránit dítě před nečistými silami.

PÉČE O UKRAJINSKÉ PACIENTY

- Smrt a umírání je pro ně přirozenou součástí života, pokud je to možné chtějí umírat mezi svými blízkými.
- Umírání a smrt starého člověka je spojeno s jeho přípravou na konec. Přichází kněz, dochází k obřadu svátosti smíření, k loučení s bližními.

ROMOVÉ

PÉČE O RÓMSKÉ PACIENTY

- Romská kultura není homogenní, podléhá lokálním vlivům a je v různých oblastech velmi rozmanitá.
- Už od středověku budili Romové nedůvěru svým odlišným zjevem, povahou a neznámými zvyklostmi. K tomu se přidružovaly příležitostné krádeže a pytláctví, které jim zajišťovaly obživu.
- Společným jazykem je romština.

PÉČE O RÓMSKÉ PACIENTY

- Způsob neverbální a verbální komunikace je velmi živý a emotivní.
- Nemají rádi déle trvající oční kontakt.
- Ke svému životu potřebují zejména širokou rodinu.
- V období nemoci mají Romové slabou vůli a nedokážou být vytrvalí ani trpěliví pacienti.

PÉČE O RÓMSKÉ PACIENTY

- Typické jsou pro ně výmluvy jako například velké vzdálenosti od zdravotnického zařízení, nedostatek financí na cestu, léčbu, pojištění a léky.
- Nejvíce navštěvují svého praktického lékaře.
- Prevenci u specializovaných lékařů, jako jsou gynekologové, stomatologové, oftalmologové podceňují a zanedbávají.
- Nedodržují užívání a časování léků.

PÉČE O RÓMSKÉ PACIENTY

- Nejsou ochotni změnit svůj životní styl.
- Vyskytuje se u nich problém obezity a kouření.
- Zdraví je v romském hodnotovém žebříčku na třetí příčce (po lásce a rodině).
- Nemocnice Romové obecně nemají rádi, protože je tam podle nich velký výskyt nemocí, bakterií a smrti, ale pokud není zbytí, nechají se hospitalizovat.

PÉČE O RÓMSKÉ PACIENTY

- Při hospitalizaci v nemocnici, je pro zdravotníky poměrně náročné se o ně starat, jelikož jim Romové nedůvěřují. Značným problémem také může být komunikace s rodinou hospitalizovaného.
- Romové přejí, aby informace o jejich zdravotním stavu byly sděleny jim a jejich rodině. Je důležité zjistit komu z rodiny poskytovat informace a kdo se zdravotníky za rodinu bude jednat.

PÉČE O RÓMSKÉ PACIENTY

- Romové pociťují velký strach z bolesti a ze smrti, i když jejich zdravotní stav není vážný. Pro Romy žádná bolest není banalitou. Je to dáno jejich temperamentem a původem.
- Romové bolest projevují jak verbálně, tak mimicky. Hlasitě naříkají, vzdychají, stěžují si, pláčou. Jsou velmi emotivní, často a nahlas sténají.

PÉČE O RÓMSKÉ PACIENTY

- V romské kultuře není nemoc jen záležitostí jedince. Pokud je Rom hospitalizovaný, chodí jej navštěvovat celá širší rodina, často i mimo návštěvní dobu, což může vést ke konfliktům se zdravotnickým personálem.
- Romové běžně dodržují léčebný režim jen do doby, než vymizí bolestivé příznaky a pokud potíže ustanou, přestávají užívat léky a na rady zdravotníků nedbají.

PÉČE O RÓMSKÉ PACIENTY

- Obecně vnímají zdravotníky jako někoho, kdo může za problém, neboť na něj upozornil.
- Z běžných potravin jedí častěji paštiky, uzeniny a salámy, játra, z tuků preferují máslo a sádlo, často konzumují hranolky, chipsy, slazené limonády a lahůdkářské výrobky, více preferují bílé pečivo, méně celozrnné výrobky.

PÉČE O RÓMSKÉ PACIENTY

- Nejdůležitější hodnotou ženy je její plodnost, protože dle toho, kolik dětí přivede na svět, roste její postavení v rodině. Těhotenství je vždy vítané, čím více dětí manželé mají, tím se zvyšuje prestiž jejich rodin.
- Těhotné Romky často nedodrží zdravý životní styl, často kouří, přejídají se, vyhýbají se pohybu, objevuje se u nich vysoký krevní tlak a gestační diabetes mellitus.
- Narození dítěte je oslavováno celou rodinou.

PÉČE O RÓMSKÉ PACIENTY

- Nebývá výjimkou, že ženy po porodu odchází v den porodu domů a novorozence nechávají v nemocnici. Přicházejí si pro něj až když je dítě propuštěno. Mnohé děti jsou umístěny do kojeneckých ústavů.
- Na oddělení šestinedělí se vyskytují problémy v souvislosti s kouřením, s předčasným ukončením hospitalizace či v početných návštěvách, které za nimi do porodnice přicházejí.

PÉČE O RÓMSKÉ PACIENTY

- Umírání prožívá celá rodina velmi hlasitě, chce být u toho celá rodina.
- Pohřeb je pro Romy významným obřadem.